

„Soča“ izhaja vsak petek in velja po pošti prejemana ali v Gorici na dom pokiljana:

Vse leto . . . . . 4.
Pol leta . . . . . 2.
Četrt leta . . . . . 1.

Pri ostanilih in tako tudi pri „poštah“ se plačuje za navadno tristoletno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večje drke po prostoru.

SOČA

Pozamezne številke se dobivajo 8 kr. v tobakarnicah na Starem trgu in v Nanski ulici.

Dopisi naj se pokiljajo vredniti naročnina pa upravništva „Soča“; Hilarijanski tiskarji v Gorici.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi pa so blagovoljno frankujejo. — Delavcem in drugim nepremožnim se naročnina zniža, ako se oglase pri upravništvu.

Po shodu slovenskih poslancev v Ljubljani.

Nekoliko v strahu sklenili smo v našem zadnjem listu članek „Ljubljanski shod“ z besedami: „drugo vprašanje pa je, ali pridejo poslanci do sporazumljenja tudi glede sredstev, katerih naj bi se v prihodnje Slovenci posluževali v dosego svojega namena“. Hvala Bogu! dne 2. t. m. bila je Ljubljana priča, kako je sloga slavila svoje slavje, sloga v vsem, kar je vsem skupno in česar nimajo nikdar upanja posamezniki, pač pa le v slogi doseči. Prvikrat so se tukaj sešli naši slovenski zastopniki iz vseh krajev, kjer od obal Jadranskega morja do sneženih vrhov štajerskih planin prebiva naš narod. Prvikrat so si podali rčke k skupnemu delovanju. Ni skoro naroda, ki bi bil na več raznih delov raztresen in obdan od dvojnega sovražnika s tako silovitim navalom, kakor je narod slovenski. Na jugu so Italijani, ki si hote prisvojiti Primorje, na severu in zapadu pa Nemci, katerih pleme je v teku časov pogoltnilo velik del našega naroda. Samo v eni deželi, na Kranjskem, imamo večino v deželni zboru; v vseh drugih deželah moramo se boriti za svoje pravice v šoli, uradu in javnem življenju. Na Goriškem imamo sicer v dež. zboru polovico svojih poslancev, Italijani na Goriškem pa raje sami kolikor toliko nosijo nemški jarem, kakor da bi tudi nam privoščili naše pravice. Huje se pa godi našim bratom v Istri, kjer imajo z odlično manjšino v dež. zboru premogočne nasprotnike v Italijanih. Iste razmere so tudi v Trstu. A gorje je še le Slovincem na Koroškem, kjer za nje še celo vedeti nečemo.

Shod je otvoril ob 10. uri dopoldne v dvorani ljubljanske čitalnice g. cesarski svetovalec Murnik s primernim nagovorom. Predsednikom shodu je bil izvoljen g. deželni glavar kranjski, dr. Poklukar, podpredsednikom pa kanonik dr. Volarič in ces. svet. Murnik.

Predsednik dr. Poklukar prične posvetovanje, ki je bilo povsem zaupno s primernim ogovorom. Prvi je poročal državni poslanec g. dr. Ferjančič o splošnem političnem položaju. Razgovora so se s pojasnili vdeležili poslanci iz vseh pokrajin in se konečno brez ugovora zjedini za nastopno resolucijo k prvi točki:

„Slovenski in istrsko-hrvatski državni in deželni poslanci, neomahljivo stoječi na temelju svojih narodnih in državnih pravic, izjavljajo, da bodo v državnem in deželnih zborih skupno delovali ter uporabljali vse svoje moči v to svrhu, da se odstranijo krivice, ki se godé slovenskemu in hrvatskemu narodu“.

Dalje je g. državni poslanec dr. Ferjančič poročal o pravosodju in politični upravi ter na temelju zakonov in dejanskih razmer utemeljeval opravičene pritožbe slovenskega prebivalstva, posebno v pokrajinah

izven Kranjske. Oglašali so se govorniki iz vseh pokrajin ter naštevati kričeče fakta, ki se dogajajo na škodo stvari sami in slovenskim strankam. Po vsestranskih pojasnilih zjedini so se vsi zbrani poslanci gledé na pravosodje in politično upravo za naslednjo resolucijo:

„Iz člena 19. tem. zak. z dne 21. decembra 1867 št. 142 drž. zak. izhaja pravica zahtevati, da uradi vsake vrste s slovenskim prebivalstvom v slovenskih pokrajinah izključno slovenski poslujejo in se zahteva v ta namen:

„a da vlada imenuje za urade v slovenskih pokrajinah uradnike v govoru in pismu popolnoma zmožne slovensčine, katere znanje imajo dokazati pred redno komisijo višjega sodišča, oziroma namestništva;

„b. da vlada tudi sama čuva nad tem, da se oblastva v poslovanju s slovenskim prebivalstvom v istini slovensčine poslužujejo.

„Ravno isto se zahteva glede uradov za hrvatski jezik v Istri.

„V pospeševanje in olajšanje tega se zahteva, da se napravi oddelek štajerskega namestništva za Spodnji Štajer po vzgledu onega za južno Tirolsko, da se ustanovi v Ljubljani višje deželno sodišče za slovenske in istrske pokrajine, da se ustanovi v Ljubljani pravnaška akademija z vsemi pravicami vseučilišnih fakultet in popolna pariteta slovenskega in hrvatskega učnega jezika.“

Tretja točka dnevnega reda je bilo šolstvo, o katerem je poročal g. državni poslanec kanonik Klun. Z ozirom na vse od g. poročevalca in posamesnih poslancev našete nedostatke sklenili so soglasno poslanci naslednjo resolucijo:

„Opiraje se na ravno isti (19.) člen temeljnih zakonov je glede šolstva zahtevati:

„a. da se ljudska šola, namenjena odgoji slovenske, oziroma istrsko-hrvatske mladine, povsod vredí na podlagi verskega izpovedanja in z izključno maternim učnim jezikom, da se za njo potrebno učiteljsko osebje pridobi s primerno vreditvijo dotičnih učiteljskih, ter da se šolsko nadzorstvo, deželno kakor tudi okrajno, izroča le nadzornikom, ki so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika popolnoma zmožni.

„Ravno isto velja gledé obrtnih šol, katerih ustanovitev naj vlada nadaljuje, v prvi vrsti pa naj popolni obrtno šolo v Ljubljani, obrtno šolo v Trstu pa tako preustroji, da se bode nekoliko predmetov podučevalo tudi v slovenskem jeziku.

„b. da se na novo oživotori gimnazija v Kranju in popolni v višjo gimnazijo, ter da se napravijo slovenske vsporednice razun na gimnaziji v Mariboru tudi na gimnazijah v Celju, Gorici in Trstu, za hrvatsko mladino v Istri pa da se na novo otvori gimnazija v Pazinu s hrvatskim učnim jezikom, ali pa, da se vsaj napravijo hrvatske paralele na državni gimnaziji v Pulji.

„Vodstvo in nadzorništvo za slovensko in hrvatsko mladino namenjenih srednjih šol, o-

ziroma paralel, naj se izroča takim ravnanjem in deželnim šolskim nadzornikom, kateri so slovenskega, oziroma hrvatskega jezika zmožni v besedi in pisavi.

„c. Deželni šolski svet v Gradcu in Celovcu naj se razdeli v dva oddelka, v slovenski in nemški.

„d. Pravica absolviranih srednješolskih dijakov iz Dalmacije in Istre obiskovati vseučilišče v Zagrebu naj se raztegne tudi na mladeniče iz Tržaškega, Goriškega, Kranjskega, Štajerskega in Koroškega.“

Četrta točka dnevnega reda je bilo časopisje, o katerem je poročal poslanec g. Ivan Hribar. Navel je, da so časniki v prvi vrsti krivi javnih prepričkov, ki razdvajajo skromne naše moči, ker tirajo na javni oder vsa zasobna nasprotja, podpirajo le prevečkrat zasobne koristi. — Stvarna politika, trezno in mirno razmotrivanje političnih in drugih vprašanj bodi naloga in dolžnost vsem slovenskim političnem listom. Resolucija gledé na časopisje se glasi:

„Zbrani slovenski in istrsko-hrvatski poslanci spoznavajo za potrebno, da se preustroji objektivno postopanje v tiskovnih zadevah in obda z garancijami, da njegova uporaba ne bode, kakor je bila doslej, pogubna svobodnemu tisku v obče, ter slovenskemu in hrvatskemu posebej.“

Bog daj svoj blagoslov delu narodnih zastopnikov!

Peta velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda

v Ljubljani dne 24. septembra 1890.

Po naznačenem vsporodu vrčila se je ob 10h uri slovesna sv. maša v cerkvi sv. Jakoba, katero je daroval pred. g. kan. Andrej Zamelj, član vodstva družbe sv. Cirila in Metoda, ob obilni asistenci. Službe b. žje vdeležilo se je obilno društvenih odposlancev, kakor tudi mnogo pobožnega naroda.

Po 11. uri otvori zborovanje v čitalnični dvorani ljubljanski predsednik društva g. prof. Tom. Zupan. V svojem nagovoru povdarja predsednik, da je društvo tudi to leto delovalo na podlagi svojih pravil v istem duhu, kakor minula leta; delovalo je z združenimi močmi za blagor slovenskega naroda ter hoče tudi v prihodnje, oddaljeno od slučajnih razporov v mili domovini, v istem smislu delovati.

Gosp. župan ljubljanskega mesta, Peter Graesselli, pozdravi društvenike v imenu stolnega mesta dežele Kranjske. Z iskrenimi besedami pozdravlja g. župan navzoče ude društva, katero je osnovalo potreba. Nasprotniki naši osnovali so namreč šole društvo, nevarno slovenski deci, ker snuje svoje šole po čisto slovenskih krajih, vanje lovi otroke ter jih tako skuša odtujiti, slovensko pa je hvalevredno, ker ono se le brani in skrbi le za slovensko dečo, ter skuša ohraniti, vzlasti na mejah slovenske zemlje, slovenskim otrokom slovensko šolo.

Predsednik zatem konstatuje sklepčnost občne zbor, ker se je zbralo zadostno število skupščinarjev.

Vodstveni tajnik A. Žlogar naznanja namreč, da so po § 14 glavnih pravil zglasili a posvetovalno in glasovalno pravico ter večinoma tudi navzočni: izmed pokroviteljev 15, od vodstva 8, od nadzornikov

va 4, od razsodništva 3, izmed gostov župan deželnega stolnega mesta ljubljanskega Peter Grasselli, državni in deželni poslanec Ivan Nabergoj, Ladislav Lopačič z gospo soprogo, državni poslanec dr. Ferjančič, Zastopniki častništva. Več. gosp. profesorjev, župnikov, kaplanov, učiteljev itd. — Zastopniki za V. veliko skupščino imenujemo v redu, kakor so bili zglašeni, samo one iz Trsta in Goriškega:

Goriška ženska podružnica: Josipina Premrov, prvomestnica.

Tolmin: Josip Kragelj, dekan v Tolminu.

Goriška moška: Profesor P. Rutar, pooblaščenec.

Belec: Fr. Novar, dekan, J. Krujec, župnik. Ženska v Trstu: Anton Žlogar, pooblaščenec.

Greta pri Trstu: Anton Škabar, Vatroslav Počivalnik, kaplan.

Tržaška moška: Anton Škabar in Počivalnik, pooblaščenca.

Sv. Ivan v Verdoli: Anton Škabar in Počivalnik, pooblaščenca.

Ajdovščina: dr. Peter Defranceschi, sekundarij v deželni bolnišnici, pooblaščenca.

Briska: Hrabroslav Volarič, nadučitelj.

Nato v obširnem poročilu pojašnjuje tukaj g. Anton Žlogar društveno delovanje, omenja z veseljem zdajšnjega napredka v društvu v tekočem letu, bodisi glede na društvene šole, katerih se je več osonovalo, na podružnice, katerih se je nekaj novih ustanovilo in tudi udov številu se je pomnožilo, tako, da jih šteje družba sedaj nad 7000.

Obširno je poročal o zgodovini društvenih šol in šolskih vrtev na Štajerskem, v Trstu in na Goriškem.

Naše čitatelje bo gotovo zanimalo najbolj poizvedeti zgodovino šol in šolskih vrtev v Trstu in na Goriškem, zaradi tega smo ponatiskali poročilo.

Zabavišče pri sv. Jakobu v Trstu. Naši predstani skupščinariji tržaški veli, v kako želostnem položaju so slovenski otroci v mestu in v obližju, katerih roditelji so od jutra do večera z doma, v tovarni ali trgu itd., da si kot težaki prisluškajo svoj višek. To deo zbrati krog demažega ogrožjača ter jo vzgajati v kršakansko-slovenskem duhu je namen tega zavoda. Vpisanih v njem je bilo 74 otrok, nekako polovico deklic. Zaradi bolezni „influenca“ jih je nekaj malega izostalo. Izvrstne uspehe je dosegla vrtarica-voditeljica Justina Michelli, katerej je vodstvo ob njenem izstopu iz službe poslalo zahvalno pismo ter jo kot voditeljico prosilo še nadaljnje poštrevnosti. Novoimenovala vrtarica je Antonija Nadlišek. Ta zavod je someniščje za

Slovensko osnovno šolo pri sv. Jakobu v Trstu. To smo šolno leto 1889/90 razširili v dvorazrednico po „učnem načrtu za Primorje.“ Vpisanih je bilo v I. razred 82 otrok, v II. pa 54, torej skupaj 146. Poučevali so: verouk Bernard Sever, mestni kapelan pri sv. Jakobu, učitelj in voditelj šoli Mihael Kamuščič in učiteljica Josipina Delkin.

Meseca junija obiskal je oba razreda c. kr. šolski nadzornik H. Zavagna ter se izrazil povoljno o napredku. Sklepa prekušaja se je dobro obnesla; z uspehom te šole smo zadovoljni. Ravno zdaj ob pričetku šol odprli smo za šolsko leto 1890/91 III. razred in učiteljem imenovali Ivana Kiferle. To vam je, častna gospoda, v Trstu jedina slovenska šola, dasi biva oudi morda toliko Slovencev, kakor v naši prvostolnici ljubljanski.

Kot nov zavod je prirastel lausko leto otroški vrtec v Rojannu. Razmere so nanesle, da smo morali osnovati za našo mladino tu na prav primernem in lepom kraju slovensko zabavišče. Po mnogih zaprekah je načelnistvo na Greti odprlo ta zavod na imendan Nj. Velčanstva presvile cesarica Elizabete s slovesno božjo službo. Oglasilo se je toliko otrok, da jih zbog preplilega prostora niso mogli vse sprejeti. Obiskavalo ga je redno 53 otrok. Vrtarica je gospica Irma Fabiani. Z uspehom je bilo ondotno načelnistvo zadovoljno.

V GORICI so Slovencem, a le vsled lastnih naporov, v šolskem oziru nekoliko boljše godi, kakor v Trstu. Da se prepreči raznarodovanje ondotnih otrok, ustanovljen je otroški vrtec v Pevmi blizu Sočinega mosta. Tako se je otele okrog 40 slovenskih otrok. Vrtarica je Karolina Lašič. Goriško načelnistvo je pohvalilo ta zavod.

Isti namen je v življenje poklical: otroški vrtec v Podgori. Rodoljubnemu županstvu ondotnemu zvesto na strani stoji naša družba. Krog 70 otrok se lepo vzgaja v materinem jeziku. Z uspehom so rodoljubni zadovoljni.

Več nego 400 otrok obiskuje sedaj društvene šole, ki bi bili sicer najbrž slovenski, pa tudi katoliški materi — izgubljeni.

Za te velike uspehe zabavišča je vse ude in pod-

pornike, ki so blagohotno podpirali društvene svrhe, vzlasti deželni zbor kranjski, ki je daroval v ta namen 1000 gld. za l. 1890. in mestni zbor ljubljanski 400 gld.

Družba je dosegla lep uspeh tudi s knjižnicami, ki jih je dosedaj izdala; razširila je namreč med narod nad 20 tisoč izvodov knjižic raznovrstnega, v vsakem oziru priporočljivega berila.

Nasprotnikov ima družba strastnih in močnih; omenjamo vzlasti koroški deželni šolski svet, ki je v svoji strastni brezobzirnosti prepovedal v koroški ljudski šoli vse od družbe izdane knjižice, tedaj tudi knjižico „Cesar Franc Jožef“ (!!).

Proti koncu svojega poročila omenjal je gosp. tajnik splošnih načel, ki vodi družbo sv. Cirila in Metoda, in ki morajo voditi vse Slovence, ako hočemo kaj ugodnih uspehov doseči v prid slovenskega naroda.

Z vneto besedo vzpodbuja navzoče, naj složao pod staro slovensko trbojnico delujejo vsi Slovenci, da se vspešno u-tavljajo preplavljujočemu nas navahtu. Krepko je poudarjal potrebo versko-narodne šole ter označil stališče družbe glede na pastirsko pismo avstrijskih škofov v ozir na versko šolo, kateremu se moramo kot katoliki brezpozorno klanjati, ker katoliški škofje so sijnonski varuhi vere in нравnih nauk.

Na tej podlagi delovali bodemo najuspešneje za slovensko šolo, ker le v katoliški cerkvi je rešitev tudi Slovincu.

To poročilo temeljito in pregledno sestavljeno, z navdušenostjo poročano, napravilo je jako ugoden vtis na vse prisluščje. — Nato sta poročila blagajnik g. dr. Vošnjak o letnem računu in g. Fr. Povše kot ud nadzorništva. — Zatem se je vršila volitev štirih odbornikov, in razsodnikov.

V odbor so voljeni gg.: Ivan Hribar, Luka Svetec, dr. Ivan Tavčar in Tomo Zupan.

V nadzorništvo so voljeni gg.: Oroslov Dolenec, dr. Franc Papež, Franc Povše, Franc Ravnikar in dr. Ivan Svetina.

V razsodništvo so voljeni gg.: Andrej Kalan, dr. Alfonz Mosché, dr. Franc Munda, Ljudovik Ravnikar in dr. Jernej Zupaneč.

Dopisi.

V Gorici, 8 oktobra. Tukaj pri nas v Gorici, in menda tudi drugod po Goriškem, suša še zmeraj pritiska. V Gorici sami nam pitne vode premanjkuje, in naši mestni očetje si glave belijo, da bi iztuhali, kako bi Gorica zdrave pitne vode dobila; kronberški vodotok nam ne daje dovolj vode, Merzlek je še zmeraj nepoznan in ne izkopen zaklad, reka Soča pa, ki mimo nas teče, po mnenju merodajnih krogov nima zdrave pitne vode, ker njeni pritoki, reka Idrijca, prihaja mimo Idrijskih rudnikov živega srebra, jemlje soboj mnogo nezdavih tvarin in jih donasa v Sočo, tako, da njena voda ni zdrava. Ti in enaki razlogi so naj bolj krivi, da se našemu mestu velika krivica godi, ker ljudje večinoma ne mislijo z lastnimi glavami, ampak si dajajo vtepati vsakovrstne misli, ki jih objavlja kak list. — Tako je, naša Gorica, ki leži v prav zdravem kraju, mimo ktere teče velika reka, ki je nekaj dajala, prej ko ne, pitne vode velikemu mestu Ogleju, se mora vsled logičnega sklepa prištevati jako nezdavim mestom Po našem mnenju pa je ta zadeva prav resna. Idrijca teče po zdravih krajih, njen izliv v Sočo je precej daleč od Gorice, (ker Sv. Lucija leži v naših hribih,) in ker živo srebro ne plava na površji vode in se med potom večinoma tudi kemično zedinj z drugimi rudami, ki se nahajajo v njeni strugi, in tako je Sočina pitna voda zdrava ne le ekeli Ogleja ampak tudi pri Gorici, celo pri sv. Luciji, kjer je v prazgodovinskih časih stalo, kakor ustna poročila govore, veliko mesto, da, Idrijca ni nezdava celo v Idriji sami, če tudi hribovske studenčnice boljše pitno vodo dajajo, kakor pa reka Idrijca. — Sicer tudi mrzel Hubelj, v rimljanskih časih „frigidus“ imenovan in Ipava, ki v novejših časih menda kaže živo srebro v svojih vodah, tečeta po prav zdravih krajih, in nikdo ne očita posebno Hubelju, da je nezdav. Vse te tri vode, Idrijca, Hubelj in Ipava pa tečejo iz gorovja, ki ima v sebi živo srebro, in že zaradi tega morajo biti one vode prav zdrave, ker so vseh nezdavih bacilov očiščene. Dixi.

Iz Št. Andeža 7. oktobra. V 38. šte. cejnene „Soče“ je bil iz Št. Andeža dopis. Z onim dopisom se mi občinarji popolnoma vjemamo, razun ene točke. Dopisnik pravi: „Ako je županu gosp. B. kot tajnik neobhodno potreben, ne oporekamo, ako ga kot takega obdržim.“ Mi občinarji pa se ne slagamo s tem, ampak si želimo tudi boljše, nepristankega tajnika, ker naš župan se svojim tajni-

kom je začel že preveč samooblastno postopati. Čudno se nam zdi, i. t. d. *)

Poleticni razgled.

Notranje dežele.

Nižje-Avstrijsko. Vkljub brezmejnemu psovanju židovskih listov, vkljub denarju liberalnih bogatinov in vkljub vladnemu pritisku so si združeni kristijani prisvojili na Dunaju 5 volilnih okrajev, ki so volili združene kristijane. Med temi so voljeni židom najbolj zoperni, n. pr. dr. Lueger, mehanik Schneider, Gregorič, Hauk, Scheicher. Najhujši udarec je pa zadel dunajske židovske liberalce, da bo zastopal 3. dunajski okraj kapelan Schnabel, ki je pri ožji volitvi vdobil 248 glasov več kakor liberalce Gröbl. Združeni kristijani imeli bodo torej v mestni skupini 11. poslancev. — Zastopniki velikega posestva izvolili so pa same liberalce. Torej bodo prihodnjih šest let zastopniki veleposestva židom opravljali hlapčevsko službo.

O shodu slovenskih in isterskih poslancev liberalni listi trosijo vedno več uresničnih poročil. Ti listi popolnoma prezirajo, da so se slovenski poslanci postavili popolno na stališče veljavne naše ustave in da na tej podlagi zahtevajo, da se uresničijo pri shodu stavljenе in soglasno sprejete resolucije.

Še shodom čeških poslancev se še vedno pečajo češki listi, vzlasti na Moravskem in v Šleziji. Čudno pa je, da zdaj mladočeški agitatorji nočejo ničesar slišati o takem shodu, ko vendar vedno govore o češkem kraljestvu. Tak shod bi bil prvi korak, da se vsaj načelno združi češki narod po svojih v glavnih vprašanjih in da na podlagi teh razgovorov in sklepov po vseh čeških deželah deluje za vresničenje svojih želja. Seveda Mladočeki ne marajo sloge in miru.

Nemški cesar podelil je povodom svojega bi-anja na Dunaji redove nižje-avstrijskemu cesarskemu namestniku, dunajskemu županu, predsedniku severne železnice, udom častne službe in častnikom častne stotnije.

Dr. Rieger izjavlja v listu „Hlas Naroda“, da se odpove predsedništvu meščanskega društva, ker neče, da bi zabavljivke, leteče nanj, zadevale tudi važno društvo, o katerem je želel, da je oddaljeno od strastnih političnih borb, in da zbira krog sebe kolikor moč vse svoje zavedne meščane.

O državnem vojnem ministru bar. Bauerju časniki že dlje časa donasajo poročila, da namerava odstopiti. Omenjajo tudi, da bo njegov naslednik sedanji ogrski deželno-brambovski minister baron Fejervary.

Vnanje dežele.

Portugalija. Revolucionarni zbor imel je osemurno ponočno sejo, ter sklenil:

Kralj Karol naj se razglasi za odstavljenega in vsi udje kraljeve rodovine morajo odstaviti Portugal v osemindesetih urah. Portugal naj se razglasi za republiko in sedanji ministri naj se denejo kot izdajice takoj pod ključ in naj se prične tožba proti njim.

Belgija. Med belgijskimi delalci se je zopet bati izgrediv. Če izbuknejo zopet štrajki

*) Oprostite g. dopisnik, da smo Vaš dopis prestrigli. Sprejeli smo bili v naš list že v št. 39 „popravek“ sl. županstva, v kolikor se je naslajal na imenovani dopis, ker nam je vedno vodilo: „da se resnica prav spozna, treba čuti oba zvana.“ Molce smo tudi sprejeli v št. 40 ponovljeni „popravek“, na zahtevanem mestu, akoravno bi bili zamogli Vašej izjavi enakih več objaviti. Tudi bi znali kaj lepega povedati o sredstvih, z kojimi so se podpisni k „popravku“ nabirali. Pa mo čimo tudi danas in zabilježimo edino, da prizadovanje, tem potom sebe prati, je . . . ; danas nič več o zem.

med njimi, krivi jih bodo mnogi socialistiški agitatorji, ki podpihujejo, ljudskajo ljudstvo ter goje med njim nezadovoljnost.

Holandija. Kralju se je bolezen povrnila; od 25. septembra sem živel je kralj ob samem mleku. Ministerski svet se zbira, da se kralju zopet postavi vladarstvo.

Švica. Ljudsko glasovanje v kantonu Tesin za revizijo ustave izpadlo je na korist liberalcev; zmagali so z 11,728 glasovi proti 11,607 glasovi.

Turčija. Iz Carigrada se poroča 1. oktobra listom: Zdravstvena oblastva so odpravila karenteno za poizhajanje iz izkanderunskega pristanišča v širjavi od Mersini do Tripoli in istotako zdravniške vizite za proizhajanje iz Nikolejeva. Iz teh poročil je razvidno, da je ponehala kolera v Turški Aziji.

Maroko. V pokrajinah maroškega sultana je navstal upor, kateri prizadeva vladi veliko skrbi. Kakor zagotavljajo tamošnja poročila, napali so uporniki od vseh strani maversko armado, katero je bil poslal sultan v vznemirjene kraje. Toda vojni minister cid Muhammed Jemai je bil z mavriškimi četami kmalu kos upornikom, ki so zgubili v boji mnogo ljudi. Vse žive pa je odpeljal Muhammed Jemai s seboj kot jetnike.

Anglija. V Škociji so se pričeli zopet ogromni štrajki med delalci. Število štrajkovcev znaša blizu 6000. Izmed 78 plavžev se dela samo še v šestih. Če bodo štrajki dlje časa trajali, zmanjšalo se bode izdelovanje železa v Škociji vsak teden za 5000 ton.

Domače novice.

Imendan presvitlega cesarja obhajali so povsod slovesno. V naši prvostolnici cerkvi služili so naš prevzvišeni knezo-nadškof ob 10. uri slovesno sveto mašo, katere so se udeležili dostojanstveniki in načelniki uradov.

Bogoslovci so začeli šolsko leto dne 6. t. m. s sveto mašo; po tem so bile kratke duhovne vaje in 8. t. m. pričela so redna predavanja.

Novo kapelo v dobimo menda na našo pokopališče. Mestni zbor je v seji 6. t. m. sprejel dotični predlog gg. svetovalcev Lasciaca in Zoratti-a.

Shoda slovenskih poslancev so se udeležili iz Štajerskega: dr. Jurtela, dr. Serneč, Michael Vošnjak, dr. Dečko, dr. Lipold; dr. Gregorec; s Koroškega: Gregor Einspieler, Fran Muri; z Goriškega: dr. vitez Tonkli (imel je tudi pooblastilo treh zadržanih poslancev.) dr. Rojce, dr. Lisjak, dr. Gregorčič, R. Mahorič; iz tržaške okolice: J. Nabergoj, Ivan Martelanc, St. Nadišek, dr. Andrej Sanein; iz Istre: dr. Vitezič, dr. Stauder, V. Spušec, Ivan Flego, Dinko Seršič, dr. Volarič, dr. Dukič, dr. Leginja, Slavoj Jenko, M. Mandič; s Kranjskega: dr. Poklukar, ces. svetovalec Murnik, vitez Bleiweis, A. Klein, Sr. Stegnar, P. Grasselli, Ig. Žitnik, Iv. Hribar, F. Povše, dr. Vošnjak, dr. Tavcar, dr. Papež, Oto Detela, dr. Ferjančič, Janko Kersnik, Fr. Višnikar, Mat. Lovrenčič, Luka Svetec, Karol Klun, Fr. Šuklje, V. Ogorlec, I. Gorup, P. Pakiž, Hunko Kavčič. Povabljenih je bilo 62 poslancev, 11 jih je bilo zadržanih v sled bolni ali drugih opravkov.

Novo šolsko leto na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici se prične dne 17. novembra tek. l. Priporočamo slovenskim kmetom, da naj obilo pošiljajo svoje sinove v to šolo, ker mesečni poprečni stroški znašajo 7 do 8 gl., zraven tega se da pridnim mladeničem 2 do 3 gl. na mesec za praktična dela, tako znašajo stroški le 5-6 gl. na mesec. Ob enem je upanje, da pridni učenec dobi v kratkem eno ali drugo podperjo.

Skrajna surovost. Dan na dan se nam nudi prilika, da se moremo osvedečiti, kako surovi so nekateri Tržaški časniki. Najnovejši dokaz nam je podal „Il Piccolo della Sera“ v svoji številki z dne 30. septembra, ko je zopet nevarno napadel našega poslanca Nabergoja. O vsem možu pravi, da je v Trstu žejen, v Ljubljani pa stekel. V Tržaškem zastopu da milim in sladkim glasom pravi

vođe, v Ljubljani (pri velikej skupščini družbe sv. Cirila in Metoda) pa, da strastno in strupeno napada isti magistrat. Jeli morda gosp. Nabergoj ob tej priliki lagal, ni li govoril goje resnice? Morda ni res, da se magistrat brani osnovati in vzdrževati slovenske ljudske šole, vzlic prošnji velikega števila slovenskih očetov? Vi uprašate, v katerih (quali?) Slovanov imenu se je g. Nabergoj zahvaljeval družbi sv. Cirila in Metoda. No, odgovor na to uprašanje dajejo točno in jasno vsakdanji izkazi prispevkov Tržaških Slovencev na korist rečene družbe. Ako Nabergoj zahteva v mestnem zastopu vođe za okoliko, stori le, kar mora storiti; je-li to greh, ako okoličanski poslanec opominja dolžnosti do okoličanov? Pritožbe g. Nabergoja glede postopanja mestnega zastopa proti nam Slovincem niso krivične, ampak imajo svoj izvor v nasilstvu, s katerim nas dušijo in pestijo.

Edinost.

Na goriškem kolodvoru vstavili so 26 kinetov iz senožetkega okraja, ki so se hoteli izseliti brez dovoljenja političnega oblastva v Ameriko. Izgovarjali so se, da jih je k temu navodil nek malovredni agent iz Vidma, kateremu je vsaki dal po 4 gl. po poti do Vidma. — Tudi je vsak popotnik izročil „agentu“ svoj kratni list.

Razne vesti.

Cesarinčinja-vdova Štefanija pripeljala se je dne 3. t. m. ob 11. uri dopoldne z Lloydovim parnikom „Najade“ v Opatijo, kjer ostane več časa.

Kardinal Hergenröthor, katoliški učenjak in pisatelj prve vrste, umrl je v saboto v Mehrerau-u na Bavarskem. Rojen je bil v Würzburgu 15. sept. 1824. 12. maja 1879 bil je pa kardinalom izvoljen. Namnožil je ušeni kardinal bogoslovno slovestvo z dolgo vrsto prekrasnih knjig.

Josip Miškatovič, znani hrvatski časnikar, zastopnik v hrvatskem in skupnem zboru ogerakem, je dn. 2. t. m. umrl.

Slavnostni večer v ljubljanski čitalnici povodom sestanka slovenskih poslancev s petjem in z godbo, pred vsem pa zaradi govorov, ostane vsem udeležencem v trajnem spominu.

Nasledki nemške surovosti zoper slovenske „Sokole“ v Celji so še vedno kažejo pred sodiščem. Dne 30. sept. je bil obsojen Andrej Leskoseh na 48 ur zapora s postom. Alfred Auffart in M. Pregl vsak na 5. gl. kazni, ali 24 ur zapora. Ti so namreč zabavljali „Sokolcem“ in nanje metali pesek in kamnje ter jih polivali z vodo.

Finančna ministra avstro-ogerska. Dunajski in Wackerle imata te dni svoje posvetovanja na Dunaju in sicer gledé na vravnavo valute; določila sta, da se v ta namen skličeeta enketi večšakov za Avstrijo in za Ogrsko, ki naj bi o tej stvari postavili strokovnjaško ukrepe.

V seji mestnega zbora ljubljanskega dne 7. t. m. je odbornik g. dr. Majaron stavil na g. župana interpelacijo zaradi g. gošta Künigla ter vprašal, kaj je g. župan storil v zadoščenje žaljenega narodnega meščanstva in katere korake hoče storiti, da se zaprečijo morebitni konflikti. Gosp. župan je odgovoril, da mestni magistrat ni imel povoda o tem ukrepati, kar so pisali listi, posebno zato ne, ker je dotičnik uradnik politične gospodke, ki naj stori svojo dolžnost. Sploh pa mestni magistrat nima sredstev, da bi mogel zabraniti mogoče konflikte.

Prva socialno-demokratska občina v Avstriji je nemška Albrechtsdorf na Češkem; ondaj je bilo namreč pri zadnji volitvi občinski voljenih poleg 8 liberalcev 10 socialnih demokratov, ki si bodo, seveda iz svoje srede, izbrali župana. V tej občini je središče agitacije starokatolikov, katero so seveda liberalci podpirali proti katoliški cerkvi; sedaj ko jih socialni demokrati več ne potrebujejo, vrgli so jih — pod klop prav po zaslužnji.

Rim, 7. oktobra. V pretekli noči sta zadela pri Novari dva vlaka drug ob drugega. Slojevodja je mrtev, trije pri vlaku poslujoči in štirje popotniki so težko, več drugih pa je lahko ranjenih.

Švica. Pri ljudskem glasovanju v tesinskem kantonu je bilo skleneno z veliko večino, da naj ne popravi kantonske uprave veliki svet, namreč poseben v to svrhu sestavljeni upravni svet.

Carjigrad, 8. oktobra. Na vprašanje turškega poslanika, kdaj pride ruski carjevič v Carjigrad, odgovoril je car, da ne vé, dokler ne bode uravnano grško patriarhatsko vprašanje.

Listnica uredništva. Slavnemu gospodarskemu svetu v Sovodnjah. „Popravek“ sl. gosp. sv. v Sovodnjah dne 28. sept. št. prejeli smo dne 9. t. m. popoldne posredovanjem uredništva „N. S.“ — Prebrali smo natanjko še enkrat št. 31 našega lista; ker pa nam ni bilo mogoče v tej številki stakniti niti ene besedice, ki bi se vjemala z omenjenim „popravkom“, zato ga vled §. 19. tiskovnega zakona samega nismo prijavili.

Razpis.

Na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole v Gorici se razpisujejo stem 2 deželni ustanovi po 100 gl. Pogoji so: mladenči iz Goriške dežele v starosti od 15. leta naprej, ki so dovršili ljudsko šolo z dobrim uspehom, da so čvrstega zdravja in lepega naravnega obnašanja.

Prošnjam naj se priložijo:

Krstni list, šolsko spričevalo, spričevalo pravnega obnašanja in ubožnosti.

Obrok za prošnje je do 5. novembra tek. l. in naj se pošiljajo na podpisano vodstvo.

V Gorici 9. oktobra 1890.

Vodstvo deželne kmet. šole, slov. oddelek.

Oznanilo.

Naznanja se stem, da se bodo dne 31. oktobra 1890 ob 10 uri jutraj v pisarnici tukajšnjega deželnega odbora, javno srečkale obligacije semljiksko odveznega zalogu v znesku odmerjenem v razdeložitvenom načrtu 8. marca 1856 (Drž. zak. II št. 4).

Deželni odbor v Gorici

dne 8. oktobra 1890.

Deželni glavar

CORONINI.

Razglas.

Skupen nakup bakrenega vitrijola.

O. kr. kmetijsko društvo naznanja, da zraven onih naročb na bakreni vitrijol, za katere je bil obrok do konca septembra, sprejema še nove naročbe do konca oktobra t. l. za enako blago, prikerbljeno od iste trgovske hiše po enakih pogojih.

Cena ostane namreč okoli 27 gl. 50 kr. za vsak kvintal.

Blago izreči se v Gorici koncem marca 1891.

Pri oglasu na naročbo je plačati 5 gl. varščine (kapare) od vsacega kvintala.

Kedar se blago izreči, poravnava se kupna cena.

Naročiti je najmanj 10 kilogramov; vsi drugi pogoji ostanejo nespremenjeni, kakor so se razglasili z vabilom 6. septembra 1890 št. 364.

Hilarijanska tiskarna izveršuje vizitnice na močnem papirju Bristol od 80 kr. naprej.

Schwarze, weisse und farbige Seiden-Damaste von fl. 1.40

bis fl. 7.75 p. Meter (18 Qnal) — versendet roben- und stückweise porto- und zollfrei das Fabrik-Dépôt G. Henneberg (K. u. K. Hof-lief.) Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. Porto.

Izdaten, stalen, postransk dohodek si lahko prislužijo sposobne in zanesljive osebe (dosluženi žendarmom se daje prednost), ki pridejo večkrat z občinstvom v dotiko.

Poprašuje se:
„G. S. 1890,“ Graz postlagernd.

Prvo skladišče. — V Raštelji št. 225

JOSIP CULOT

V GORICI

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem dobil na veliko izbiri čevljev, čevljičev, škorenj, velikih čevljev in šlap s sukna, klobučine in usnja vsake velikosti za otroke male in velike in za odrasle s podplati in brez njih in tudi z ličnim usnjem znotraj in sicer vse to letošnje blago.

Bogata zaloga: celuločnih zavratnikov in zapestnikov za duhovnike, meščane in vojake; podobice, rožnih vencov, svetinj; cigaretnega papirja nove vrste; okvirjev s papirja z vsem, kar je treba, s papirja zlate, sreberne in rudnake barve; lepotečja, dišav; vsake vrste igrač na veliko izbiri za dečke in deklice; raznoličnih kovčegov in popotnih torb za gospe in gospode; vsakovrstnih čevljev, šolnov in šolničkov malih in velikih za m žke in ženske; vrhu tega vsakovrstnih galantarji ličnih in navadnih na veliko izbiri.

VRTNA SEMENA ZAGOTOVLJENA.

Zmiraj in vse po najnižjih cenah, da se ni bati tekmovanja.

Prvo skladišče. — V Raštelji št. 225

PRODAJA PAPIRJA

Tiskarna Pallich

v Gorici — Travnik 6.

Prodajam po najnižji ceni vse, kar je potreba za pisanje in šolsko rabo. Tiskam knjige in drugo. Imam v zalogi tiskovino za občinske vrade, šolske, molitvene knjige, liste ilustrovane in za modo, slovstvena dela vseh strok.

Tiskovine vsake vrste se oskrbujejo točno in najcenejše.

Nadejaje se mnogih naročil se priporočam z odličnim spoštovanjem

Se priporočam dalje svojo največjo in najcenejšo zalogo vseh šolskih knjig in pisne priprave za mestne in ljudske šole.

J. Pallich.

Prodaja blaga dobro spravljena in poštena prava!

Teodor Slabanja

trgovar v Gorici, ulica Koroški št. 17.

Priloga se v ljudno pri visoko častiti duhovščini v napravo cerkvenih posod in o odja najnovejše oblike, kot: monstranc, kelihov itd. itd. po najnižji ceni.

Stare reč. poprav. ter jih v ognji pozlati in posrebri. Na blagovoljno vprašanje radovoljno odgovarja.

Prodaja blaga dobro spravljena in poštena prava!

Podpisani si dovoljuje naznanjati, da on prodaja sledeče reči v svoji zalogi, namenjeni edino le za Gorico in okolico: portlandski cement znane fabrike Egger et Luthi v Kufsteiru, — hidravlično opno najboljšje vrste in oboje zagotavlja ne rabljivosti za vsako tehnično delo.

Dobiva se pri podpisaneu tudi vinaki ovet najboljšje vrste, tavin, glicerin, malvin ovet brez tušiu, in drugi pridevki nespremenjeni za rabo pri zboljševanju vin.

Ima tudi bogato zalogo barv zmlatih na oje in suhih, finisov in copičev za vsakovrstno rabo.

Ima petnajst vrst papirja za prevlečevanje sten, kakor bi bile lesene, najnovejše iznajdba, s katero je to delo prav lahko tudi nevedcem osebam.

Prodaja se vselej blago le pristno in po najnižjih cenah.

Veslopoštovanjem
ANTON MAZZO I.

Največja zaloga
SIVALNIH STROJEV
JAN. JAX.

Ljubljana.

Na mesečne obroke po
4 do 5 gl.

ŠESTLETNO JAMSTVO.

Pouk brezplačno.

ZASTOPNIK v Gorici je mehanik Ignacij Saurig, Nunska ulica 14.

Nelle tutte traffiche nonché negozi di galanteria.

Odlikovanje z svetovnih razstav:

v Londonu 1862, Parizu 1867, na Dunaji 1873
in spot v Parizu l. 1878.

Prodaja klavirjev s plačilom na obroke.

Klavirji za koncerte in za dom, kakor tudi pianini iz slavno znane firme: Gottfried Cramer, Wilh. Mayer na Dunaji prodajajo se po 380 gl., 400 gl., 450 gl., 500 gl., 550 gl., 600 gl. in 650 gl.

Klavirji drugih firm po 280-350 gl.; pianini drugih firm od 350-600 gl.

Dobijo se vedno v

A. Thierfelder-jevi

prodajalnici in posojilnici klavirjev na Dunaji, VII
Burggasse 71.

Vozilni listi

A MERIKO

Kralj. belgijski poštni parnik društva
„Red Star Linie“ iz Antwerpen-a
naravnost v

New York & Philadelphia

priznan od visoke c. k. avstrij. vlado.

Pojasnila daje:

priznana zastopstvo

Ludwig Wielich

in Wien, V, Weyringergasse 17

ali

Josef Strasser

Spedition-bür. für die k. k. Oest. Staatsbahnen in Innsbruck.

(JAKO ZNIZANE CENE)

Coppag & Skert

Glavna Zaloga

Semeniške ulice 12.

obče poznata trgovina knjig, umetnin, muzikalij
in papirja

v Gorici.

Podružnica

Na Travniku 14.

Priporočam slavnemu občinstvu svojo pomnoženo zalogo uradnega, listonega, tiskarskega in zavojnega papirja.

Največa zbirka vradnih, šolskih, realnih in slikarskih potrebščin.

Mnogobrojna zbirka mašnih in molitvenih knjig.

Trgovcem in prekupcem še poseben odbitek

(TOČNA POTREŽBA)